

Betreft: Reactie Rapport Schuyt

Van: Carsten de Dreu

Datum: 21/09/2012

Geachte aanwezigen,

Het is een eer en genoegen te mogen reageren op het rapport Schuyt, dat ik met veel waardering en instemming heb gelezen. Het onderwerp is van groot belang, niet alleen omdat er in de afgelopen twee jaar diverse gevallen van flagrante wetenschapsfraude aan het licht zijn gekomen. Ook is het rapport van belang omdat, zoals ik zal toelichten, het fungeert als ankerpunt in een noodzakelijke discussie over de vormgeving van de wetenschapsbeoefening. In dat kader onderschrijf ik van harte de conclusie dat er geen wetenschapsbrede, alomvattende serie aanbevelingen gedaan kan worden en dat op veel niveaus discipline-specifieke aandachtspunten gelden en per discipline specifieke acties nodig zijn. Vanuit die gedachte zal ik enkele opmerkingen maken vanuit mijn eigen vakgebied, dat van de psychologische wetenschap.

De psychologie als wetenschappelijke discipline bestaat ruim 100 jaar, doch is pas de laatste 30 jaar echt goed op stoom gekomen. De voornamelijk Amerikaanse *Association for Psychological Science* begon 25 jaar geleden met 500 leden; nu zijn dat er 10.000. Binnen deelgebieden zien we eenzelfde ontwikkeling. In de Europese sociale psychologie, bijvoorbeeld, is het aantal actieve wetenschappers exponentieel gestegen van enkele tientallen in 1970 tot ruim 1200 in 2011. In

diezelfde periode is het aantal wetenschappelijke tijdschriften gericht op de sociale psychologie meer dan vertienvoudigd en is het aantal onderwerpen, verschijnselen en opmerkelijkheden dat onderworpen wordt aan wetenschappelijk onderzoek van een grote diversiteit en rijkheid.

Organisaties die explosief groeien komen vroeg of laat op een punt dat oude werkvormen niet langer voldoen. Specifiek geldt hier dat publicatiedruk, individuele zucht tot erkenning en eer en toenemende aandacht van de media samen met een afnemende effectiviteit van informele controle en collegiale correctie niet alleen de kans op flagrante fraude doet toenemen, maar ook kan leiden tot slordigheden zoals het niet goed archiveren of beschikbaar maken van gegevensbestanden, het onjuist analyseren of rapporteren van toetsresultaten, enzovoorts.

Als informele controle niet langer volstaat, is er al snel de behoefte aan regels, geformaliseerd toezicht en sanctiesystemen. Veel snel groeiende organisaties bureaucratiseren en veranderen van informele, flexibele netwerken in tamelijke starre structuren die maar met moeite kunnen inspelen op veranderingen in hun omgeving. Dit is precies de organisatievorm waarbij geen enkele wetenschapsdiscipline gebaat is, ook de psychologische wetenschap niet. Het is om die reden dat ik Schuyt's conclusie toejuich dat extra regels en toezicht maar een zeer beperkt deel van de oplossing zijn voor tekortkomingen in de wetenschappelijke integriteit. Immers, regels en protocollen zijn de dood in de creatieve pot en straf leidt zelden of nooit tot een werkelijke uitbanning van onoorbare praktijken. Wie geeft niet een beetje extra gas als je net de flitspaal gepasseerd bent en weet dat je nu even niet gepakt kan worden?

Met het rapport Schuyt in de hand kunnen we, ook binnen de psychologische wetenschap, een goede stap zetten in de richting van een discipline waarin hoogwaardige wetenschappelijke integriteit geborgd is en bureaucratische verstikking wordt voorkomen. Ik benoem hier vijf concrete actielijnen waar ik mij de komende jaren sterk voor wil maken en hoop veel collega's in mee te kunnen nemen:

1. Psychologische wetenschap is de eenpitter ontgroeid. De promovendus of hoogleraar die de gehele empirische cyclus in zijn of haar eentje doorloopt komt al nauwelijks meer voor en moet niet langer als ideaaltypisch worden tentoongesteld. Psychologische wetenschap -- zowel de innovativiteit als de integriteit van het werk -- is gebaat bij labs/teams waar meerdere personen in wisselende samenstelling betrokken zijn bij zowel dataverzameling als analyse. Met deze constatering moeten we dan ook af van de individuele beloningen. Weg met prijzen en subsidies voor zogenaamd briljante individuen en aanstormende talenten. Beloon teams en lab-groepen, via subsidies en prijzen.

2. Waardeer replicatiestudies, zowel in de onderzoekersopleiding (bijv. MA-thesen) alsook in wetenschappelijke tijdschriften. Maak deze snel toegankelijk voor collega-wetenschappers die de kwaliteit van de replicatie en de implicaties ervan kunnen inschatten. Subsidieer en ondersteun regelmatige meta-analyse van een onderzoeksveld. Zowel NWO als de ERC dient hiervoor geormerkte fondsen in te stellen waardoor het lonend en eervol wordt om via replicaties en meta-analyses te werken aan consolidatie van wetenschappelijke kennis.

3. De snelheid van peer-review en publicatie -- de zogenaamde turn-around -- is niet veel veranderd ten opzichte van 30 jaar geleden. Nog steeds is binnen de psychologie zes maanden wachten op peer-reviews de norm, en zit er ruim twee jaar tussen "opsturen" en "publiceren." Dit zet een enorme rem op het zelfreinigend vermogen van de wetenschap--het kan zo vijf jaar duren voordat een initiële bevinding TE mooi blijkt, of een toevalstreffer. De snelheid van de turn-around moet substantieel omhoog en de psychologische wetenschap zou veel kunnen leren van de wijze waarop er in aanpalende sectoren wordt gewerkt, zoals de medische en biologische wetenschappen. Binnen de psychologie moeten we redactie- en beoordelingsactiviteiten integraal onderdeel van de taakstelling maken en wetenschappers er zodanig voor belonen dat het niet als "een klusje erbij" wordt gezien maar als een vitaal en publiekelijk gewaardeerd onderdeel van het wetenschapsbedrijf.

4. Maak integer werken een onderdeel van de opleiding en labmeetings. Met de commissie Schuyt pleit ik ervoor om in de lokale en landelijke onderzoekersopleidingen regelmatig aandacht te besteden aan wetenschappelijke integriteit. Dit moet niet alleen in geformaliseerde cursussen en seminars plaatsvinden, maar ook een "gewoon" gespreksonderwerp op de labvloer worden— we moeten elkaar op een constructieve manier de maat kunnen nemen, in een veilige omgeving waar leren centraal staat en "naming and shaming" zowel ongepast als niet-productief gezien wordt. De wetenschappelijke integriteit wordt niet geholpen door de schandpaal in ere te herstellen; het zorgt er juist voor dat individuen in hun schulp kruipen, de luiken dicht gaan en men benauwd wordt twijfels over eigen en andermans vakmanschap te uiten en te bespreken. Ook hier geldt dat er aandacht moet komen voor wat er goed gaat, waar verbeteringen zijn

doorgevoerd en, vooral, hoe men dat voor elkaar gekregen heeft. Dat zijn de “best practices” die anderen stimuleren en, uiteindelijk de wetenschappelijke integriteit op een hoger plan tillen.

5. Geen van bovenstaande actielijnen komt werkelijk van de grond als we ons beperken tot de Nederlandse situatie. Het is een illusie dat wetenschappelijke integriteit een nationale aangelegenheid is of nationaal geregeld kan worden. Het is van groot belang dat het rapport Schuyt in een Engelstalige versie beschikbaar komt en dat de KNAW buiten de landsgrenzen probeert deze solide ideeën en inzichten aan de man te brengen. Om precies diezelfde reden is het van wezenlijk belang dat binnen de psychologie internationaal nagedacht wordt over te nemen acties. Tot mijn vreugde is dit het afgelopen paar jaar in steeds sterkere mate gebeurd en nemen internationaal opererende beroepsverenigingen het initiatief. Er werken commissies van wijzen aan richtlijnen, in diverse tijdschriften worden stevige discussies gevoerd over de wijze waarop onderzoekers werken en rapporteren, en op congressen is wetenschappelijke integriteit een terugkerend thema -- er wordt zowel formeel als informeel over nagedacht en dergelijke "grass roots" kunnen en moeten ondersteund worden door de meer afstandelijke beschouwing zoals Schuyt en collega's die hebben geleverd. Wetenschap is een internationaal gebeuren, en wetenschappelijke integriteit dus evenzo.

Samenvattend stel ik voor om de aanbevelingen uit het rapport Schuyt over te nemen en binnen de psychologie nader te specificeren door (1) eenpitters af te schaffen en werken in teams te bevorderen en te belonen; (2) replicatiestudies te waarderen als vitaal onderdeel van cumulatieve wetenschap; (3) de turn-around van wetenschappelijk werk substantieel te versnellen door

redactie en beoordelingsactiviteiten werkelijk serieus te nemen; (4) wetenschappelijke integriteit integraal onderdeel van de opleiding en het dagelijks werk te maken en, van vitaal belang, een constructieve en veilige omgeving te creëren waarin leren en verbeteren in plaats van “naming and shaming” de norm is; en (5) internationaal, via de grotere beroepsverenigingen, te werken aan een breed gedragen opvatting over wetenschappelijke integriteit.

Ik dank u voor uw aandacht.